

характеризується двома взаємопов'язаними елементами: фізичний (механічний) — визначається роботою м'язів; психічний — визначається участю органів чуття, пам'яті, мислення, емоцій, вольової активності. Дати оцінку психофізіологічному стану людини можна за результатами її діяльності. Важливо розглядати психофізіологічний стан як цілісну багатокомпонентну характеристику зовнішніх поведінкових та внутрішніх функцій організму людини, за допомогою яких можна оцінити властивий їй у даний момент рівень активності вищих психічних функцій та фізіологічних систем, що зумовлюють виконання трудової діяльності. Цей напрям досліджень пов'язаний із вивченням діапазону адаптаційних можливостей людини і є одним з актуальних у сучасній фізіології.

ЛІТЕРАТУРА

1. Валецька Р. О. Основи валеології: підручник. – Луцьк: Волинська книга, 2007. - 348 с
2. Варій М. Й. Загальна психологія: навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. - К.: «Центр учбової літератури», 2007.- 968 с.
3. Виноградов О. О. Вікова фізіологія : метод. рек. до практ. робіт / О. О. Виноградов, О. А. Виноградов, О. Д. Боярчук – Луганськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. – 50 с
4. Елисеєв О.П. Тест структури інтелекту (TSI) / Елисеєв О.П. Практикум по психологии личности - СПб., 2003. С.342-370.
5. Коваленко В. М. Настанова з кардіології/ За ред. В.М. Коваленка. — К.: МОРІОН, 2009. — 1368 с.
6. Маруненко І. М. Медико-соціальні основи здоров'я : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. / І. М. Маруненко, О. В. Тимчик. – К. : Київськ. ун-тет ім. Бориса Грінченка, 2013. – 317 с.
7. Нуркова В. В. Общая психология. В 7 томах. Под ред. Б.С. Братуся. / Том 2 / В.В. Нуркова. М., 2006. 320 с.
8. Палій А. А. Диференціальна психологія [Текст]: навч. посібник / А. А. Палій. - К. : Академвидав, 2010. - 429 с.
9. Передерій В. Г. Основи внутрішньої медицини: підручник: у 3-х т. – Том 3 / В.Г.Передерій, С.М.Ткач. – Вінниця: Нова книга, 2010. – 998 с.
10. Портал медицинских лекций [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://medlec.org/lek3-35954.html>
11. Підкасистий П.И. Психология и педагогика 3-е изд., пер. и доп. Учебник для бакалавров/ Підкасистий П.И. М: Издательство Юрайт 2013. 724 с.
12. Сегеда С. Антропология: навч. посібник. — К.: Либідь, 2001. — 336 с.
13. Чайченко Г. М. Фізіологія людини і тварин: підручник для студ. біолог. спец. вузів / Г. М. Чайченко, В. О. Цибенко, В. О. Сокур; За ред проф. В. О. Цибенка. - К. : Вища школа, 2003. - 463 с.

Чінак Г.

Науковий керівник – доц. Барна Л. С.

МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ШКІЛЬНОГО КУРСУ БІОЛОГІЇ

Сучасна освітня парадигма визначила головну стратегію педагогічної діяльності: орієнтація навчально-виховного процесу на формування духовного потенціалу особистості, утвердження загальнолюдських цінностей, розвиток здібностей та пізнавального інтересу учнів. Одним із шляхів вирішення цих актуальних проблем є широке запровадження педагогічних технологій, спрямованих на розвиток творчих сил, здібностей і нахилів особистості.

В педагогічній науці та шкільній практиці утвердилась думка про гостру необхідність реалізації особистісного підходу до учня, як одного з принципів організації навчально-виховної роботи. Особистісно-зорієнтоване навчання передбачає організацію навчання на засадах глибокої поваги до особистості вихованця, врахування особливостей індивідуального розвитку, ставлення до нього як до свідомого та відповідального суб'єкта навчально-виховної взаємодії. Одним із шляхів реалізації цього виду навчання є використання інтерактивних технологій.

Метою статті є запропонувати методичні підходи щодо використання інтерактивних технологій навчання в процесі навчання шкільного курсу біології.

Ключовим поняттям, що визначає сутність інтерактивних технологій, є взаємодія - безпосередня міжособистісна комунікація, найважливішою особливістю якої є здатність людини

«приймати роль іншого», уявляти, як її сприймає партнер по спілкуванню або група, і відповідно інтерпретувати ситуацію і конструювати власні дії. Педагогічна взаємодія – це обмін діяльністю між педагогом і учнями, в якому діяльність одного обумовлює діяльність іншого (інших) [2, 43]. Вона є процесом спільної діяльності вчителя і учнів, атрибутами якого є:

- присутність учасників в єдиному часі і просторі, що створює можливість особистого контакту між ними;
- наявність спільної мети, очікуваного результату діяльності, який відповідає інтересам усіх і сприяє реалізації потреб кожного;
- планування, контроль, корекція і координація дій;
- розподіл єдиного процесу співпраці, спільної діяльності між учасниками;
- виникнення міжособистісних відносин [1, 16].

Інтерактивна педагогічна взаємодія характеризується високим ступенем інтенсивності спілкування її учасників, їхньої комунікації, обміну діяльністю, зміною і різноманітністю її видів, форм і прийомів, цілеспрямованою рефлексією учасників своєю діяльністю і взаємодією, що відбулася. Реалізація інтерактивних педагогічних технологій спрямована на зміну, удосконалення моделей поведінки і діяльності учасників педагогічного процесу [1, 17].

Інтерактивні технології навчання відносяться до педагогічних технологій, побудованих на основі гуманізації й демократизації педагогічних відносин, активізації діяльності учнів та ефективності організації та управління процесом навчання. Впровадження інтерактивних методик у навчальний процес середньої загальноосвітньої школи дає змогу докорінно змінити ставлення до об'єкта навчання, перетворивши його на суб'єкт. Учень стає співавтором уроку, лекції, семінарського заняття тощо.

Підхід до учня, який знаходиться у центрі процесу навчання, ґрунтується на повазі до його думки, на спонуканні до активності, на заохоченні до творчості, добре відомий ще з праць Л. Виготського, П. Гальперіна, В. Шаталова, В. Дяченка, С. Шевченка, Ш. Амонашвілі та ін. Він полягає насамперед у підвищенні навчально-виховної ефективності занять, і як наслідок - у значному зростанні рівня реалізації принципів свідомості, активності та якості знань, умінь і навичок, які набули учні. У працях зарубіжних педагогів цей новий підхід має назву «*навчання за методом участі*», «*кооперативне навчання*», коли створюється можливість обговорення кожної проблеми, доведення, аргументування власного погляду. Це сприяє не лише глибшому розумінню навчального матеріалу, а й розвитку мислення та мовлення.

Інтерактивне навчання у середній загальноосвітній школі передбачає докорінну зміну методичних стереотипів, які сформувалися у вчителів. Як показали результати констатуючого експерименту, сьогодні вчителі середніх загальноосвітніх навчальних закладів готові впроваджувати сучасні педагогічні технології, популярними серед яких є навчання із залученням інтерактивних методик. Аналіз анкет вчителів показав, що лише 43% вчителів у своїй практичній діяльності використовують інтерактивні технології навчання. Причому 38 % цієї категорії вчителів проходили курси підвищення кваліфікації в Тернопільському обласному комунальному інституті післядипломної освіти. Серед використовуваних технологій вчителі найчастіше називали мозковий штурм, метод проєктів, технологію «навчаючи вчуся», «акваріум» тощо. 79 % анкетованих вчителів в своїх анкетах зазначили, що вони відчувають брак методичних посібників, які б орієнтували на використання інтерактивних технологій навчання.

Аналіз учнівських анкет показав, що всім учням подобаються уроки, на яких проводяться різноманітні ігри та використовуються інтерактивні технології. 82 % анкетованих учнів зазначили, що на таких уроках вони краще засвоюють матеріал курсу «Біологія».

Інтерактивне навчання на уроках біології дає позитивний результат, адже роботу можна урізноманітнити моделюванням життєвих ситуацій, використанням рольових ігор, спільним вирішенням проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації.

Ефективність використання інтерактивних технологій навчання можна підвищити за умови:

- правильного вибору інтерактивної технології для конкретного заняття, що визначається його метою, особливостями матеріалу, що вивчається;

- правильного формування груп учнів;
- ретельно продуманої структури уроку з використанням інтерактивних технологій навчання;
- використання інтерактивних вправ на різноманітних етапах уроку (актуалізації опорних знань, мотивації навчально-пізнавальної діяльності, сприймання інформації, уточнення і розширення інформації, закріплення знань);
- на одному занятті доцільно використовувати обмежену кількість інтерактивних вправ (одну, максимум – дві), а не їх калейдоскоп;
- під час виконання інтерактивних вправ учням треба дати час подумати над завданням, щоб вони його сприйняли серйозно, а не механічно, або «граючись» виконали його;
- проведення глибокого обговорення за підсумками виконання інтерактивної вправи;
- продуманого інтер'єру класної кімнати.

Отже, інтерактивні методи – це посилена педагогічна взаємодія, взаємовплив учасників педагогічного процесу через призму власної індивідуальності, особистого досвіду життєдіяльності. З метою методичного забезпечення реалізації інтерактивних технологій навчання в шкільній практиці нами розроблені приклади інтерактивних вправ і конспекти уроків з курсу біології з їх використанням.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сиротенко Г. О. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання / Г. О. Сиротенко. – Х.: Основа, 2003. – 80 с.
2. Фіцула М. М. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти / М. М. Фіцула. – Тернопіль: Навч. книга -Богдан, 1997. – 192с.

Паньків М.

Науковий керівник – доц. Барна Л. С.

МЕТОДИКА МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ШКІЛЬНОГО КУРСУ БІОЛОГІЇ

Запорукою якісних і стійких знань учнів є свідоме сприйняття навчального матеріалу, яке є можливим лише за умови сформованості у них чіткого мотиву до навчання [1]. Формування мотивації в учнів до навчально-пізнавальної діяльності є однією з головних проблем сучасної школи. Її актуальність обумовлена оновленням змісту навчання, необхідністю формування у школярів прийомів самостійного набуття знань, пізнавальних інтересів, життєвих компетенцій, активної життєвої позиції, здійснення виховання учнів [2].

Мотивація навчання - це найважливіший компонент кожного уроку. Вона виконує декілька функцій: збуджує поведінку дитини, спрямовує й організує урок, надає йому особливої значимості.

Метою статті є розробка методичних підходів щодо формування мотивації навчально-пізнавальної діяльності школярів на уроках біології.

Мотивація учіння або навчальний мотив — система природних, соціальних і особистісних чинників, що спонукають до відвідування навчального закладу, виконання вимог учителів, включення у процес навчання, подолання труднощів, реалізації власних пізнавальних потреб.

З метою з'ясування стану реалізації досліджуваної проблеми у шкільній практиці нами був проведений констатувальний експеримент. Відповіді вчителів на запитання анкети показали, що всі вони використовують різноманітні прийоми мотивації навчально-пізнавальної діяльності учнів. 58 % анкетованих вчителів в своїй практичній діяльності з метою мотивації навчання використовують різноманітні ігрові прийоми, дискусії, 40% - цікаві приклади, факти. 67% респондентів дотримуються точки зору, що мотивація навчання ускладнена обмеженістю часу на уроці та недостатньою кількістю відповідної літератури.

Аналіз учнівських анкет показав, що лише 45% анкетованих учнів дали ствердну відповідь на питання «Чи подобається вам шкільний предмет біологія?» Переважна більшість анкетованих учнів (80%) зазначили, що біологія є надто важким шкільним предметом, який